Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Viite: U 81/2021 vp

Keskuskauppakamarin lausunto komission ehdotuksista yhtenäiseksi eurooppalaiseksi yhteyspisteeksi (ESAP)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarin lausuntoa valtioneuvoston U-kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksista yhtenäiseksi eurooppalaiseksi yhteyspisteeksi (ESAP) (U 81/2021 vp). Lausuntonaan Keskuskauppakamari esittää kunnioittavasti seuraavan.

Yleistä

Keskuskauppakamari pitää komission ehdotusta unionin laajuisesta keskitetystä yhteyspisteestä yritystiedoille yleisellä tasolla kannatettavana. Ehdotus tukee pääomamarkkinaunionin sekä kestävän rahoituksen ja digitaalisen rahoituksen toimintasuunnitelmien tavoitteita. Se, että yritystieto on saatavilla keskitetysti ja tiedon jatkokäyttöä helpottavassa muodossa, helpottaa datan hyödyntämistä eri tarkoituksiin ja voi parantaa erityisesti pienten ja keskisuurten pörssiyhtiöiden näkyvyyttä. Keskuskauppakamari tukee U-kirjelmässä esitettyä valtioneuvoston kantaa jäljempänä esitetyin huomautuksin.

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että ESAP-raportoinnin soveltamisalaa ja aikataulua arvioidaan vielä huolellisesti hankkeen hyötyjen ja kustannusten näkökulmasta ja ESAP-raportointiin siirtymiseen varataan riittävä siirtymäaika. Lisäksi ESAP-raportointiin sovellettavien raportointiformaattien osalta sääntelyn oikeasuhtaisuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

ESAP-raportointiin siirtymiseen tarvitaan riittävä siirtymäaika

Komission ehdotus on tietojärjestelmähankkeena monimutkainen. Hankkeen toteuttaminen ehdotuksen mukaisella lyhyellä aikavälillä lisää merkittävästi sekä hankkeen toteutukseen että sen kustannuksiin liittyviä riskejä. Keskuskauppakamari katsoo, että siirtyminen keskitetyn yhteyspisteen käyttöön eri tieto- ja asiakirjatyyppien osalta olisi perusteltua toteuttaa ehdotettua porrastetummin ja riittävän väljällä aikataululla.

Sijoittajat hakevat tietoja sijoituskohteista ensisijaisesti talousinformaation välittämiseen keskittyneiden palveluntarjoajien tietojärjestelmistä sekä finanssipalvelujen tarjoajien, pörssin ja arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden verkkosivuilta. Vaikka keskitetyllä yhteyspisteellä onkin pidemmällä aikavälillä mahdollisuus muodostua sijoittajien kannalta relevantiksi tietolähteeksi, lyhyellä aikavälillä suurinta lisäarvoa keskitetty yritystietokanta tuottaa pörssiyhtiöiden koneluettavassa muodossa julkistamien tilinpäätös- ja kestävyysraportointitietojen osalta. ESAP-raportointi olisi siksi perustelluinta aloittaa pörssiyhtiöiden julkistamista tiedoista ja finanssipalvelujen tarjoajien julkaisema asiakas- ja tuoteinformaatio tulisi sisällyttää ESAP-järjestelmään vasta myöhemmässä vaiheessa.

Keskuskauppakamari pitää myös välttämättömänä, että raportoijille jää riittävä aika varautua raportointivelvoitteisiin. ESAP-raportointivelvollisuuden tulisi siksi alkaa kiinteän määräpäivän sijaan tietyn ajan kuluttua siitä, kun 2-tason tekniset standardit on annettu. Tällöin raportoijat eivät joutuisi kantamaan riskiä ESMAn tietojärjestelmähankkeen tai 2-tason sääntelyn viivästymisestä.

Raportointiformaatteja koskevan sääntelyn oikeasuhtaisuus tärkeää

Vaikka komission ehdotus ei sinänsä luokaan sisällöllisesti uusia raportointivelvoitteita, ehdotuksen lähtökohtana on, että tiedot tulisi jatkossa julkaista tiedonhallinnan kannalta käyttökelpoisessa muodossa (*data extractable format*) tai koneluettavassa muodossa (*machine-readable format*).

Pörssiyhtiöillä on tämän vuoden alusta alkaen ollut velvollisuus julkaista tilinpäätöksensä koneluettavassa muodossa (ns. ESEF-raportointi). Komission kestävyysraportointidirektiiviehdotuksen mukaan myös kestävyysraportit tulisi jatkossa julkistaa koneluettavassa muodossa. Sen sijaan muut pörssiyhtiöiden julkistamat tiedot, kuten sisäpiiritieto, osavuosikatsaukset, johdon liiketoimia koskevat tiedot, liputusilmoitukset ja esitteet, julkaistaan joko tekstimuotoisena tai pdf-tiedostoina. Finanssialan palveluntarjoajat puolestaan julkaisevat ESAP-raportoinnin piiriin kuuluvaksi ehdotetut tiedot usein pdf-tiedostoina tai joissain tilanteissa paperimuotoisena.

Komission ehdotus jättää epäselväksi sen, millä edellytyksin esimerkiksi pdf-tiedoston voidaan katsoa olevan tiedonhallinnan kannalta käyttökelpoisessa muodossa. Lisäksi ehdotus jättää 2-tason sääntelyn varaan sen, missä laajuudessa muita kuin tilinpäätös- ja kestävyysraportointitietoja tulee jatkossa laatia koneluettavassa muodossa. Jos pdf-tiedostoja ei jatkossa sallittaisi tai koneluettavaa tiedostomuotoa edellytettäisiin kaikkien pörssiyhtiöiden julkaisemien tietojen osalta, muuttaisi se merkittävästi pörssiyhtiöiden tiedottamiskäytäntöjä.

Pörssiyhtiöiden ja arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden osalta koneluettava tiedostomuoto olisi erityisen ongelmallinen esitteiden ja sisäpiiritiedon julkistamisen kannalta. Esitteet voivat olla pituudeltaan useita satoja sivuja ja niihin sisältyy hyvin paljon erilaista tietoa. Kaiken tämän tiedon merkitseminen koneluettavaan muotoon olisi erittäin työlästä ja kasvattaisi merkittävästi arvopaperien liikkeeseenlaskukustannuksia. Sisäpiiritietoa puolestaan voi olla hyvin monenlaista ja on käytännössä mahdotonta luoda yksityiskohtaista tietorakennetta kaikelle potentiaalisesti julkistettavalle sisäpiiritiedolle. On myös huomattava, että pörssitiedotteiden muokkaaminen koneluettavaan muotoon todennäköisesti viivästyttäisi sisäpiiritiedon julkistamista, mikä voisi lisätä markkinoiden väärinkäyttöön liittyviä riskejä. Myös finanssialan palveluntarjoajien julkaisemaan asiakasmateriaaliin liittyy pitkälti samoja ongelmia kuin esitteisiin.

Sen sijaan eräiden muiden pörssiyhtiöiden julkistamien tietojen, kuten johdon liiketoimia koskevien tietojen ja liputustiedotteiden, osalta tiedon julkistaminen koneluettavassa muodossa voisi olla perustellumpaa ja hyödyttää tiedon käyttäjiä. Tällöin kuitenkin tietojen keräämisestä vastaavien toimijoiden, erityisesti valvontaviranomaisten, tulisi tarjota järjestelmä tai sähköinen lomake, jolla pörssiyhtiöt pystyisivät helposti toimittamaan tällaiset tiedot rakenteisessa muodossa.

Muita huomioita

Komission ehdotuksen tavoitteena on pääomamarkkinaunionin tavoitteiden mukaisesti lisätä rajat ylittävää sijoitustoimintaa. Tiedonsaantia toisissa jäsenvaltioissa olevista sijoituskohteista rajoittaa osaltaan myös kielimuuri: tiedot edellytetään usein julkistettavaksi kunkin jäsenvaltion virallisella kielellä. Komission ehdotuksessa kielimuurista aiheutunutta ongelmaa pyritään ratkaisemaan vaatimuksella, jonka mukaan ESAP-järjestelmään tulisi sisältyä konetulkkaus haetuille tiedoille. Sääntelyssä tulisi selvyyden vuoksi edellyttää, että ESAP-järjestelmää käyttäville olisi ilmoitettava, ettei tiedot julkaissut pörssiyhtiö, arvopaperin liikkeeseenlaskija tai finanssipalvelun tarjoaja vastaa tällaisesta konetulkkauksesta.

ESAP-järjestelmään sisältyvät tiedot ovat sisällöltään, rakenteeltaan ja terminologialtaan monimutkaisia. Vaikka konetulkkaus kehittyykin koko ajan, on selvää, että olennaisilta käännösvirheiltä ei voi välttyä käännettäessä tietoja koneellisesti miltä tahansa EU-kieleltä toiselle. Konetulkkauksen tuottama lisäarvo on siten kyseenalainen. Kielimuuria voisi tehokkaammin alentaa esimerkiksi se, että pörssiyhtiöillä olisi mahdollisuus julkistaa tiedot jäsenvaltion virallisen kielen sijaan pelkästään englanniksi.

Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota myös siihen, että finanssipalvelujen ja -tuotteiden tarjoamiseen jäsenvaltiosta toiseen liittyy usein vähintään ilmoitusmenettely isäntävaltion viranomaiselle. Selvyyden vuoksi ESAP-sääntelyssä olisi syytä todeta, ettei asiakasmateriaalin toimittaminen saataville ESAP-järjestelmään tarkoita palvelujen tai tuotteiden tarjoamista rajan yli eikä siten luo rajat ylittävään toimintaan liittyviä velvoitteita.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Ville Kajala
Johtava asiantuntija